

VESZPRÉMI HIRLAP

POLITIKAI HETILAP.

AZ EGYHÁZMEGYEI IRODA HIVATALOS KÖZLÖNYE ÉS EGYHÁZMEGYEI HIVATALOS TANÜGYI KÖZLÖNY.

Megjelenik minden vasárnap.

Előfizetési ár: Egész évre 12 kor., félévre 6 kor., negyedévre 3 kor. (Tanulóknak egy évre 8 kor.) Egyes szám ára 24 fillér.
Hirdetések ára: Egész oldal 32 kor., féloldal 16 kor. stb.

Felelős szerkesztő:

Hoss József dr.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Veszprém, Egyházmegyei Nyomda. (Telefon: 61.)

Előfizetéseket elfogad és hirdetéseket felvesz: a kiadóhivatal.
A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőséghez intézendők.

A takarékoság — nemzeti kötelesség.

A háboru utáni időkben lehetetlen lesz kitérni azok elől a feladatok elől, amelyekkel keresni és érvényesíteni igyekeznünk a legnagyobb részt kihasználatlan, szerveztlenségekben elpusztuló erőket. Uj rendet kell teremteni a gazdasági élet terén, hogy biztosítsuk a magyar nemzet számára nemcsak a vagyonosodást, hanem a vagyon arányos megosztását is. Csak ez biztosíthatja igazán az egészséges fejlődést.

Azok között a tényezők között, amelyek a közzgazdák tanításai és a gyakorlati élet tapasztalatai, valamint a reánk maradt hagyományok szerint ebben az irányban szinte döntő fontosságúak, kiváló helyet foglal el a takarékoság, a kifejtett gazdasági munka eredményének vagy legalább az eredmény egy részének a jövő számára való felhalmozása. A tőke a termelés terén nevezetesen szerepet játszik. Létrejötté azonban attól függ, vajjon a termelők hajlandók-e a termelés eredményével takarékoskodva a jövő nemzedéknek jólétét a jelen élvezeteinél magasabbra helyezni. Ez a gondolatmenet bemutatja a takarékoságnak nem csupán gazdasági jelentőségét, hanem azt a nagy szerepét is, melyet a nemzetek

életében erkölcsi téren is játszik azáltal, hogy az egymást követő nemzedékeket a jövővel való törődésre neveli, az igazi altruizmusra, amennyiben az élet feladatává a megszületendő nemzedékeknek jobblétét és boldogulását teszi.

Az elmúlt idők vezető osztályai az akkor uralkodott nézeteknek hódolva sokkal kevesebb súlyt helyeztek a vagyongyűjtésre, mint ahogy az ma történik. Mi azonban ez utóbbi tekintetben a nyugat-európai eszmék elterjedése folytán nagy változáson mentünk keresztül. A vagyonosodás ma legtöbbször nézve mint az élet főcélja jelentkezik, más oldalról a többtermelés jelszavával szemben ritkán halljuk hangoztatni a szigorú takarékoság elvét.

Takarékoság nélkül a termelést fokozni nem lehet. Németország nagy gazdasági fellendülését közmondásos takarékoságnak és szerény igényeinek köszönheti. Az az érvelés, mintha a vagyonképzés terén a takarékoság a termelés fokozásával szemben alárendelt szerepet játszanék, a nagy háboru tapasztalatainak világánál igazán tarthatatlannak bizonyult. — Takarékoság nélkül rég elvesztettük volna már a háborút. A takarékoság tehát mint legfőbb kötelesség, mint a célok célja jelentkezik, amely mellett a többiek hátrászorúlnak.

Megfontolva a takarékoságok bizonyos hatását, erkölcsi jelentőségét és azt, hogy ezek az igazságok bizonyos körök munkája és mások mulasztásai folytán elhomályosultak, sőt némileg feledésbe is mentek, szükséges, hogy a magyar társadalomban mutakozó és mindinkább terjedő könnyelmű gazdasági felfogással szemben a takarékoság előmozdítását.

Kíváncsinos, hogy ezek a gondolatok a jövő nemzedék oktatásában vezérlő szerepet vigyenek. Kíváncsinos, hogy a tanügyi kormány a szóban forgó érdekek védelmére már most gondoljon, hiszen az iskolák — alsó és felső tagozatukban egyaránt — az új nemzedék felfogásának irányításánál tudvalevőleg fontos szerepet játszanak.

Az új idők új viszonyai az iskolák tanítástervével szemben is követelményeket támasztanak. Bár a háborus idők az iskoláztatást mind jobban zilálják, vezetőiknek s kormányzóiknak meg kell látniok mindazt, ami az új iskolák nevelésének, oktatásának erkölcsi s nemzeti alapjait erősíthetik. A tanítástervek előkészítésénél a gazdasági megerősödést s a hozzá kapcsolódó érdekek előmozdítását, mint az egységes, erős, gazdag nemzeti állam egyik alaptényezőjét, elsőrendű figyelemre kell méltatni. A jövő iskolái előtt ez a cél az első között maradjon...

Egyedül.

Oly átkozottul érzem,
hogy senki sincsen én velem.
A lelkem, félék, elmerül,
ha így maradok: egyedül.

Valaki vár mindenkre.
Csak én rdm nem vár senki se.
Bárd, ellenség elkerül,
Mi lesz velem, így egyedül?

Ellenség ha akadna bár!
De tölem az is tova jár.
Bárd, ellenség mehekül.
Itt hagy mindenki egyedül.

De tudj! Isten jobb így talán?
Nem fog úgy fájni a magány,
ha testem a sirba kerül
s ott kell maradni egyedül.

Vértess Gyula.

Galíciai háborus képek.

Lovagiaság. Élének, csattanós példája ez az itt következő eset, hogy az orosz tiszték mennyire nem veszik komolyan, életremenőnek a háborút, hanem ellenkezőleg: valami kedélyes játéknak.

Gyönyörű, szálas fenyőkből álló őserdőben haladt az orosz állások felé a mi tábori őrségünk. Platali hadnagy vezette.

Egyszerre csak egy utfordulónál jókora orosz csapatall akadtak szemközt. A találkozás olyan furcsa volt, olyan meglepetésszerűen esett, hogy — mint mondani szokás — „lábaik a földbe gyökereztek” meglepetésükben. A két ellenséges csapat, a két tábori őrség, amelynek egymás megfigyelése, sakkrendbentartása, esetleg elpusztítása volt a fő-fő feladata, nézte-nézte egymást, de a furcsa hirtelen találkozás következtében még talán azt is elfelejtették, hogy töltött fegyver van a vállukon! Nagyszerű, klasszikus humoru, nagyon furcsa jelenet volt!

A tiszték is nézték egymást. (Az oroszok tisztje is egy fiatal, szinte gyermekesen szőszke hadnagy volt.) De senki sem ment tovább a csendes bámulásnál.

Végre az orosz tiszt elnevette magát. Kedvesen csapott a csizmája szára a korbácsával és átkiáltott:

— Szervusz!

A mienk hallgatott. De valami úgy, de úgy csikálta, csiklandozta a szíve táját! Ő is szeretett volna átkiáltani az oroszoknak: — Szervusz! De hallgatott.

— Kamerad — mondta az orosz hadnagy folyékony németiséggel — ez az egész itt most nem gílt. Nem! Hanem újra csinálunk szépen mindent. Menj hát vissza száz lépésnyire, én is visszamegyek száz lépésnyire és aztán, ha már így vagyunk, nem bánom, lövöldözzünk egymásra! Jó?

— Helyes!

Szalutáltak, keményen, feszesen. Aztán sarkon fordultak.

A mi hadnagyunk a pontosan leolvasott száz lépés után megállt, megfordult és kereste az orosz. Hát uramfia, azok egészen messze voltak már! Elillantak! Fölhasználták az időt, amit a kis ravasz hadnagyuk ügyessége révén nyertek — és kerekét oldottak.

— Ahá, ez a muszka lovagiaság! — mondta a hadnagy. És egészen komolyan dühös volt.

De nem volt igaza.

Másnap hajnalban a kis orosz hadnagy vagy ötször annyi muszkával, mint amennyit a tábori őrségre vezetett az előző napon, ájtott hozzánk és megadta magát. Teljes folszereléssel...

Staniszlai urilányok. Julius végét soha, de sohasem felejttem el!

Staniszlau, a szinte megszámlálhatatlanul sokszor gazdát cserélt pompás középgalíciai város végére végérvényesen a mi kezünkbe jutott. Véresen komoly és kemény harcok jutalma gyanánt.

Persze ujjongó örömmel fogadtak bennünket, amikor az elegáns staniszlai utcákon büszkén, gögösen bevonultunk kopott, tépett ruháinkban. Valamennyi staniszlai férfi, asszony, leány, kisgyermek minket éljenzett, minket szeretett, minket örvendeztetett. Az egész nagy város egyetlen zavaros hangkaosszá vált, amelynek furcsa, zsi-bongó lármájából csak egy volt bizonyos, ami

HIVATALOS RÉSZ.

Pályázat. A dégi (Veszprémm.) róm. kath. osztálytanítói állásra szeptember 14-ig pályázat hirdetik. Javaldalma: a hitközségtől 100 K, a többi államsegély; egy szobás lakás fűtéssel. Nők is pályázhatnak. Kötelessége: egy tantaromban tanítani, az ismétlő iskolások oktatásánál segédkezni, a tanulókat istenitiszteltet, körmenetekre vezetni, ott rájuk felügyelni; tartozik a „Gondviselés” című nyugdíj-intézetnek kötelezőleg tagja lenni. Az állás azonnal elfoglalandó. Kérvények Balleghe András plébános címére küldendők.

Veszprémgéyházmegyei r. kath. tanítók ruhabezserzési segélyének kiutalása.

A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter ur az 1917. évi 1870. M. E. számú rendelet alapján a veszprémi egyházmegyei elemi iskolai segéd-tanítók részére 500—500, illetve 300 korona ruházat beszerzési segélyt utalt ki a következő adóhivataloknál:

A kaposvári adóhivatalnál 1917. évi 103920. szám alatt özv. Franczné Stock Mária nagyberki, Frick Jolán somogyvárdi 500—500 K, Mihály Janka kaposmérői, Papp Ilona kiskorpadói és Jelen Erzsébet nagybajomi r. kath. elemi iskolai segéd-tanítónők részére pedig 300—300 K.

A zalaegerszegi adóhivatalnál 1917. évi 107695. szám alatt Maksay Rozália császboszoki r. kath. el. isk. tanítónő részére 500 K.

Népek joga.

Minél inkább szenvednek a népek milliói a világháborúban, annál szenvedélyesebben követelik az uralkodó osztályoktól a jogok megosztását. A régi rabszolgazádások és a modern tüntetések közt semmi lélektani különbség nincs. Mind a kettő műsora: jog, kenyér, egyenlőség. A régi rabszolgák törökkel szúrták le irtalmatlanul gazdáikat, a modern rabszolgák — a proletárok — sétabottal szurják be az ablakokat. A rabszolgazádások és proletártüntetések alapja pedig az a különbség, mely az embereket egymástól elválasztja.

A XVII. században III. Vilmos angol király hadjáratot indít, de még tábornokai sem tudják a

pedig végtelenül boldoggá tett bennünket, hogy halásák hozzánk és örülnek nekünk a derék staniszlauiak!

Harsogó, brummogó katonazene hangjai mellett vonultunk be a városba. Mindent élénk hordtak, amijük csak volt: friss puha kenyér, húst, csokoládét, sört, pálinkát, süteményt, kalácsot, mindent-mindent, ami a rajvonat barna agyágárkaiból jövő katona éhes gyomrának, mohó szemének, étel után vágyódó szájának kedves, kellemes.

— Szervusz! Szervusz! — hangzott minduntalan a járda széléről. És az izzadt, poros, megfeketetett kezeinket boldogan szorongatták és kézről-kézre adták mámoros extázis staniszlai urilányok...

Szótárk reánk a virágok özönét ezek a csinos, formás, szépcarcu staniszlai urilányok. Ennélval eleganciával voltak öltözve, a lehető legcsinosabban, gyönyörű bál ruhában, kacér szalag a pompás hajukban, a lábukon azonban nem volt cipő... Meztibb voltak...

Egy kutyácska. Egy kutyácska, egy egészen kicsi kutyácska, fekete és némely helyütt fehér foltok tarkálják, fut, szagál a rajvonat szürke, szöges drótkerítése előtt. A front melletti faluból jött nyilván, hogy megkeresse és megszákmányolja a tapsifülek legifjabb sarjadékát.

hadjárat célját. Egyik tábornok megkérdi a királyt. A király válasz helyett így szól: „Tud ön titkot őrizni?” „Igen”, mondá a tiszt. „Nos, akkor én épúgy meg tudom őrizni a titkot, hogy hova vezetem a hadsereget, mint ön.”

Ilyen titoktartó hatalmasok Fáraótól kezdve Nérón keresztül a bukott cárig mindig voltak, kik népek életével, milliók szenvedéseivel úgy játszottak, ha kellett titokban, mint hamis játékos a kártyával. Mert e proletár milliók kötelessége szenvedni, meghalni és joga, mint az állatoknak, enni, hogy dolgozni tudjanak, nevük legyen bármi: robotoló jobbágyok, piszkos lazzarinok, szenvedő muzsikok, kormos gyári munkások, mint az angol mondja: lower peoples, alsóbb rangú népségek.

A jogtalan néptömegek segítik ugyan a kultúra építését, sőt verükből, izzadságukból, izmaikból emelkedik a sok ezeres haladás, de annak áldásait, kényelmét, előnyeit nem élvezik. Ők építik a hatalmas gyárakat, melyeknek modern rabszolgái lesznek. Ők turják a földet — nyáron nem ritkán napi 20 órai munkával — és sorsuk a megrokkant öregség, melyben terhes az élet nekik és küzködő utódaiknak. Cselédsorban, lealázott béres szolgálatban huzzák az igát, végül, hogy öregségükre vásárolt zselérkunyóban meghuzódhassanak.

Sötét kép tehát Isten hasonmásának és örök gondolatának lefokozása az emberi lélekben, mely szenved, gyötörődik és görnyed a hatalmas kultúra árnyékvilágában.

Amikor a modern demokrácia herkulesi erővel tör utat és követeli a jogokat, hogy a proletárság kinban és rabmunkában vergődő testét feloldja láncbaiból, csak a fizikai létre irányítja tekintetét, a szocializmusból gyomorkérdést, — mint egy angol munkás mondta — napi tíz shilling napszámkérését csinál. A demokrácia főcélja, „Magna Chartája” a teljes egyenlőség kivívása „l'effort vers unité”, amaz ocean áthidalása, mely ember és ember jogai közt hullámlázik.

E nagy törekvéssel az óriási tömeget akarja az egyetemes műveltség eredményeinek élvezéséhez juttatni, az emberi életet boldogabbá tenni. Ezen cél ugyan a kereszténység egyik nevezetes programpontja, azzal a különbséggel, hogy a kereszténység az ember boldogságát, az emberi lét központját nem a tudományban, a művészetben, a remek stílusokban, a talál-

Ez rendjén volna, mert ez a kis fekete kutyának szigorú értelemben vett magánügye, ellenben ebből a jelentéktelen kis mozzanatból (hogy t. i. kutya van a svamlénia előtt) az a körülmény csinál szíveket megremegtető szenzációt, hogy a kutyácska fölfedező útjában éppen a 10. század szögletes drótfái előtt beásott akna felé igyekszik. Az akna helye láthatatlan s csupán a beavatott legénység tudja, hol rejtőzik, ezt jó is tudnia, mert egy öt kilogramm ekrazitot tartalmazó akna fölött járkálni veszedelmesebb, mint Damokles hirhedett kardját tudni fejtűn.

A rajvonat legénysége izgatottan figyeli a tudatlan kutyácskát. Szeretné mindenki figyelmeztetni szegény bolond kis állatot, de sem fűtyenteni, sem kiáltani nem szabad, lőni meg pláne nem, mert az oroszoknak nem szabad még csak sejtetniük sem a jelenlétüket. Pedig a kutyácska már csaknem rájutott az aknára, meg-megállva halad előre, oldalát fut, szimatol, a magasba kémlel, a körök közé bök orrával, aztán megáll — paraszthajszálynira az ekrazitpokoltól...

— Most... Most! — gondolja mindenki. Dobognak a szívek, hogy szinte hallani véli az ember, az idegszálak megfeszülnek, a kezek görcsösen szorulnak marokra s mindenki a levegőbe felszökő tűzgeyzir kitérését lesi, amikor a kutyuska hirtelen megfordul és visszafelé elugat.

Péchy-Horváth Rezső.

mányok tökéletesítésében, nem is a választójogban mégkevésbé népszónokok miniszteri bársonyszékében találja, hanem a lélek véghetetlen értékének teljes felismerésében és abban, hogy minden ember a huszadik század nagy kultúrájának részvényesévé lesz az életcéljának megértésében.

A jogegyenlőség kivívása mozdította meg a munkásság óriási erejét. A cél elérésére sok tévutat keverték össze az igazsággal a munkások hivatott és nem hivatott apostolai. Hisz csak Itáliában kilenc szocialista csoportot különböztethetünk meg, kezdve Marx zavaros tanainak nem értőitől a hazafias szocialistákön keresztül a forradalmi, nemzetközi és mindent letipró szocialista anarkistákig. S nemcsak árnyalat ez a kilenc csoport a proletártörekvésekben, de egyik csoport a másis ellen öldöklő harcort folytat a jogegyenlőség ellenségeinek öröme s a munkásság kárára. A szocializmus tanaival mégsem leszünk talán sohasem készen.

Amikor még Marxnak kategorikusan parancsoló tanaira esküdöztek, máris kimondotta Sombart, hogy maholnap e tanok egy mondata sem fogja kiállani a bírálattól. És ez a jövő idejű maholnap már régen elmúlt.

Nagy tehát a harc az elvek körül, vásári láрма, érthetetlen zenebona a népek jogának vitájában. A „struggle for life” darwini kifejezés nemcsak küzdelem a létért, hanem szörnyű üdulokadás, kétségbeesett marakodás, öldöklés jogokért, melyet az emberek harctereken, parlamentekben, utcákon, az éhes proletárok táborában vívnak, s ezalatt a demokrácia fojtogatja az osztályuralmat, melynek fejére Demokles kardja már-már lezuhan. A világháború förgetegének kellett az elvek zavaros levegőjét felfrissíteni, hogy ma kényes főurak, mérv diplomata és koronás fők lépnek fel a demokrácia világszínpadán.

A választójog ugyan a legradikálisabb kiterjesztésében is csak lépcső a népek jogegyenlőségének színteréhez, de akik éppen ennek hangsúlyozásával szeretnék a demokrácia legelemibb jogát, a választói jogot megtámadni, azok épúgy reakcionáriusok, mint demagógok azok, kik a tudatlan milliók gyomrát telebeszélik, mintha a radikális választói jog volna az egyedül csodaszer a világ fájós fejére; hogy a demokratikus választói jog nélkül nincs haladás a demokráciában. E nélkül nem épülhet fel az összekötőhid az embereket szétválasztó jogi különbségek oceanján. De viszont a teljes, abszolút radikális, a nőkre is kiterjedő választói joggal is csak kicsinyenként, lépésről-lépésre fog javulni a világ helyzete. A radikális választói jogban tehát a jogok teljességét s az emberek létjobbítását látni délibábos álom s melyben a tudatlan tömeg gyönyörködik, mint az együgyű muzsik a volgamenti sóstavak délibábjában.

Rousseau szerint az ujkor emberének tudása van bölcsesség nélkül, élvezete van szívöröm nélkül. Hiába az elvekkel, tanokkal való küzködés! Nem lehet a keresztény világnézet nélkül igazi „radikális”, gyökeres demokratikus megújulás. A tudáshoz az élet bölcsessége, megértése kell. A kultúra élvezése szívörömök nélkül életuntagság! A kultúrához az emberek mély hite szükséges, a mély és felséges hit, mely átragyogja az emberiség életét, mint a napsugár az erdő mélységét. A keresztény meggyőződés az igazi demokrácia sziklaalapja. Az álmodozók „tisztító” háborúja ugyan rettenetes támadásokat intéz ez alap ellen, de reméljük, hogy újra erős lesz. Reméljük, hogy a radikális viharos sötétségében is nyugodtan mondhatja a keresztény demokrácia hőse Szent Lőrincel: mea nox obscurum non habet, az én éjjelomben nincs sötétség; várom a kereszténység programpontjainak megvalósulását, a népek egyenlőségét, testvérségét.

Szeberényi László.

Színház.

Pénteken Beyerlein érdekes irány drámáját, a *Takarodó*-t mutatta be a társulat Zboray Aladár fordításában. A darab igazító szociális problémákra épül fel. Kétségtelen tény, hogy a magasabb társadalmi osztályok lényeg, előkelősége sokkal erősebb vágyódást kelt az alsóbb társadalmi osztályokban élő nőkben, mint férfiakban. Ez a sokszor elemi erővel kitörő vágy, mivel más utat nehezen talál, sodor annyi ábrándos, szegény lányt sikamlós, veszélyes utakra. Ez a benne öntudatlan vágy alakul mindenről megfeledkezve, rajongó szerelemmé Volkhardt törzsörökmester leányában, Klárikában is, amikor a derék, de darabos Helbig káprált elfeledve a szép és előkelő Laufen hadnagy karjaiba veti magát. Ez a szerelem ránézve megoldandó a boldogság problémáját, de titkok kiderül s Helbig boldogságán kívül elvész Laufen kardbójja s lelki nyugalma, mert szerelme csak a szeretkezéshez volt elég, de nem ahhoz, hogy a társadalmi felfogásnak az első és másodosztályú emberek közé vont választását áttörve tegye boldoggá Klárikát, akinek bűnös szenvedélye apjának haminchárom év nehéz munkájával megszerzett becsületét tette tönkre, amiért az még a felsőbbek társadalmi szokása szerint sem vehet elégtételt, egy tiszt egy aliszittel párba jut még ilyen esetben sem vihathat a gyilkosságtól pedig a csábító atyja iránt érzett hálát tartja vissza, az mentette meg egykor az életét s áldozatul esik a rajongó leány, aki atyja boszúját maga ellen fordítja kijelentésével, hogy csak ő kötötte magát a hadnagy nyakára.

Wirth Sári és Fodor Oszkár, Krémer és Majthényi a főszerepekben elsőrangú alakítást nyújtottak. Jó volt Falussy, bár szerepének nyereségét itt-ott enyhíteni kellett volna. Található egészen új vonásokkal rajzolta meg Gulyás Mihalek ulánus komikus alakját. Váradi László, mint legtöbb szerepében, itt is tulzásokba csapott.

Szombaton a *Hódor a kislendy* Medi-jében mutatkozott be Németh Irén s kellemes, teltséges hangzával, ügyes játékával kedvező benyomást keltett. Új volt még Wirth Sári Orisi hátaltán szerepében.

Vasárnap Bakonyi és Szirmai operettjét, a *Mágnás Miskát* újították fel. Rojla grofnőt Mezei Margit adta, de a játékából hiányzott az a komoly bensőség, előkelő finomság, amely a szerepek legjellemzőbb vonása. Váradi László Miska kényes szerepének nehézségeivel nem tudott megbirkózni. Csak külső hatásra törekedett s mivel az eszközökben nem igen válogatott, könnyen el is érte. Jó volt Krémer Korláth grófja. A többi szerep a régi kezekben volt. A zenekar játéka színesebb lehetett volna.

Hétfőn és kedden Pásztor Árpád és Góth Sándor 6 képből álló színművét, a *Vengerkák*-at mutatták be. A szerzőjé avataltan kézzel nyúltak e sokat emlegetett témához. A vengerkák intézménye hibás társadalmi berendezkedésünk fekélyes kitünet, amelyről a szerzők sem mondják, hogy nem baj, de az orvos biztos kezével hozzányúlni sincs elég erkölcsi bátorságuk. A vengerkák mocsárgázás világából tehát nem igazi társadalmi dráma, hanem képmutatás, hazug romantikával szőtt szentimentális revü alakul ki a kezükben, amely e világ mutogatásait csak színpadi hatást, sikert és pénzt vár, semmi egyebet. A darab cselekménye nem a vengerkák rendes sorsa, az csak hatástkeltő háttérrel szolgál, hanem egy mesterkéltén összeállított jellemű nő, telve a modern romantika szentimentális erkölcsi hazugságával. Ilyen szépítő hazugság indokolja Ránky Anna elhatározását, aki a szegénységit és munkától kiszorítva, fény, vagyon és könnyű élet után vágyódik és a gyermeki szeretet ürügye alatt, hogy anyját a szegénység gondjaitól megszabadítsa, Oroszországba indul, hogy lithon megbukott művészetével ott pénzt szerezzen. De hamar kiabándul, a vengerkák sorsára jut. Nincs bátorsága menekülni. A dusszard Rostow herceg, a púpos nyomórék útjába kerül, aki megadhatja neki mindazt, amire vágyódik s neki adja el magát. Egy év után új sorsától, a nyomórék rajongó szerelmétől is megundorodik, menekülni akar vissza elhagyott tiszta világába. A herceg, hogy magához kösse, feleségül kéri. Anna, ismét csak anyjára hivatkozva, kézzel erre is, de mire hazaré, hogy anyját magával vigye, azt a szegény és bánat már sűrűn vitte. Most már a rut herceg helyett elhagyott, régi válogatással szeretne boldog lenni, de ez megvetéssel utasítja el magától s a hercegi menyasszonnyá letti vengerká családjában megmérgezi magát. Ez a conceptio mesterkelt hazug-

ság, hiányzik belőle az élet és az erkölcs igazsága és a szerzők a színpad szuggesztív erejét felhasználva, mégis úgy tüntetik fel, mintha maga volna a teljes igazság. Itt van a darab hibája s ebben van az erkölcsatlansága. Így a miliórajz naturalizmusának sincs irodalmi, csak üzleti jogosultsága.

Harmath Zseni a fő női szerepben kiváló alakítást adott. A változatos érzelmek, indulatok természetes kifejezést nyertek játékában, kitéréseiben erő és szépség nyilvánult. Majthényi Rostow herceget mély átérzéssel, megkapó jellemző erővel játszotta. Kiseb szerepeikben Gulyásné, Dobóné, Ardó Erzsébet és Kertész Hedvig tünnek ki. Kelemen György fontos szerepét arravaló kézbe kellett volna adni; így az első kép legnagyobb része kinóssá vált.

Szardán Leon és Engel énekes bohózata, az *Özvegy kisasszony* került színre. A fővárosi Nyári Színházról került ide; jellemzésére ennyi is elég. Az énekes darabok rendes szereplői szórakoztattak benne a nem nagyigényű közönséget.

Csütörtökön Lehár gyönyörű zenéjű operettjét, az *Évd-t* újították fel. Vida Ius kifejező játéka és éneke, Mezei Margit eleven temporamentuma, Váradi ügyes táncai, Falussy erőben és fényben kiváló, meleg érzéssel színezett éneke és hangulatos, művészi játéka voltak az előadás főerői, de elismerés illeti Lónyay Sándort is kisebb szerepében.

Ujabb körrendelet. Mult számunkban közöltük Hadik gróf rendeletét, mely a városi lakosság gabona-, illetve lisztellátásnak módosítását szabja meg. Ujabbban pedig ugyancsak a közlelmzési hivatal az alábbi rendeletet intézte a törvényhatóságokhoz:

„Minthogy egyrészt az ország zavartalan ellátásához fűződő igen nagy érdekeket, főleg pedig a küzdő hadsereg élelmzését csakis úgy láttam biztosítottatnak, ha a gabonakészletek az e célra alakított külön szervezet, a Haditermény birtokába jutnak s ezáltal a hivatalom rendelkezése alá kerülnek, másrészt az egyéni bevásárlásoknál a visszaélések (mint a törvényes árak túllépése, az engedélyezettnél több gabona vásárlása stb.) tömegesen fordultak elő és hivatalomhoz e tárgyban az ország minden részéből naponta szárazal érkeznek a panaszok, arra az elhatározásra jutottam, hogy a vásárlási jogosultságot a község területén *tul más községben vagy járás területére rendkívüli kivételes eseteket kivéve, kiterjeszteni nem fogom.* Annak ellenére, hogy előbb ismertetett elvi állásfoglalásom következtében a vásárlási jogosultság kiterjesztését nem engedélyeztem, a Haditermény jelentéseiből arról értesülök, hogy egyes törvényhatóságok a község területén tul más községek, sőt járások területén való vásárlásokat is eltiltik, sőt egyenesen megengedik, nyíltan szembe helyezkedve ekként a törvényes renddel, rossz példát mutatva a közönségnek. További panasz tárgyat egyes hatóságoknak azon törvénytelen, erőszakos eljárása alkotja, hogy a nagyobb termelőket arra bírják rá, hogy gabonájukat megvételre ne ajánlják fel a Haditermény r.-t.-nak, hanem tartsák vissza a helybeli vásárlók számára. Ennek tudható be, hogy a Haditermény bizományosainál bejelentett készlet a több terméseredmény ellenére alatta marad a mult év hasonló szakában bejelentett mennyiségnek. Az alispánt utasítja a hivatal elnöke, hogy késedelem nélkül szüntesse be a jogtalan vásárlásokat, a gabonafélék tengelyen való szállítását a lehetőseghhez képest ellenőriztesse. A Haditermény bizományosai bevásárlásainak törvénytelen korlátozását akadályozza meg.

Kérelem. A veszprémi 31. honvéd gyalogezred pótlászlóalj parancsnokság a háboruban elesett honvédek özvegyeinek és árváinak felsegélyezésére létesült „Szurmay Sándor honvéd-alap” javára gyűjtést rendez. Ezuton felkéri Veszprém város alpolgármester közönségét, hogy adakozzon a nemes célra.

Folyó hó 15-én és 16-án ezredbeli honvéd önkéntesek a pótlászlóalj hivatalos pecsétjével ellátott gyűjtőlevelekkel fognak gyűjteni.

A parancsnokság kéri a nemesszövű adakozókat, hogy nevüket és az összeget a gyűjtőlevelekre sajátkezűleg rávezessék. Csakis a hivatalos gyűjtőlevelellátott honvéd önkéntesek jogosultak a gyűjtésre és a gyűjtőbe jegyzett összeg felvitelére.

A befolyt összeget a parancsnokság hírlapilag nyugtázza és a kerületi parancsnokság intézkedésének megfelelően illetékes helyre felterjeszti.

HIREK.

— **A vármegyéről.** Az állandó választmány gyűlése f. hó 10-én d. e. 10 órakor, a közigazgatási bizottság gyűlése pedig ugyanaz nap d. u. 3 órakor lesz az alispánhelyettes elnöklése alatt.

— **A hős ezred jutalmazása.** Vitéz házi-ezredünk a 31. honv. gyalogezred a X. isonzói csatában több olasz géppuskát zsákmányolt. A hadvezetőség ezek közül egyet kitüntetéskepen az ezrednek adományozott azzal a lelkesítő hozzátevessel, hogy ez adomány *örök emléke* legyen ezen kipróbált ezred dicső küzdelmének s követendő példaul szolgáljon bajtársak és utódok előtt. A veszprémi 31. honv. gyalogezred pótlászlóalj-parancsnoksága elhatározta, hogy ezt a gépfegyvert, mint a magyar honvéd dicsőségének tanulejt és hirdetőjét közszemlére kiállítja. A gépfegyver francia gyártmány és felszerelt állapotban, teljesen epen jutott derék bajtársaink kezére. Az ellenségeknek nem volt ideje azt sem elvinni, sem megsemmisíteni vagy megrongálni, oly meglepetésszerű volt vitéz honvédeink támadása. Az érdekes géppuskát a közeli napokban a *Plosszertány* bejáratánál, némely napokon a *Buzapiac-téren* felállított sátorban 40 fillér beléptidj mellett egész napon át bárki megtekintheti. Az ezred a belépődíjakból befolyt összeget az elesett veszprémi 31-es honvédek özvegyeinek és árváinak felsegélyezésére létesült alap javára fordítja.

— **A főispán adománya.** Dr. Rainprecht Antal főispán beiktatása alkalmával vendéglátás megváltása címén 2000 koronát adományozott a vármegyei s veszprémi hadiárvaik javára. Ezzel együtt egyesületek, egyéb jótékony intézmények is részesültek kisebb adományaiban.

— **Kitüntetés.** Öfelsége a 7. h. táb. ágyuzezredben *Bartha István* tart. hadnagynak a III. o. katonai érdemkeresztet a hadidiszitménnyel és a kardokkal, — dr. *Encsy Pál* ezredorvosnak a Ferenc József-rend lovagkeresztjét, — dr. *Tárczay Rezső* t. főhadnagynak a Signum Laudist a kardokkal, — a 31. honvéd gy. ezredben *Hell József* százados, gázdászati tisztnek a Ferenc József-rend lovagkeresztjét, — *Halász Jenő* és *Tamer János* t. főhadnagynak, továbbá *Kádár Jenő* a 31-eseknek beosztva volt hadnagynak a III. oszt. katonai érdemkeresztet, *Kintis István* és *Vidor Ottó* t. főhadnagynak, *Kürthy László* és *Todorán Endre* t. hadnagynak a Signum Laudist adományozta.

— **Alispánválasztás.** Az alispánválasztó közgyűlés napjaul szeptember hó 20-ika állapotott meg.

— **Egyedül.** Talán halványoságra már az aligai sudármagas jegyenék levele... Talán végig siklik a Balaton rezgő tükre a nyárutó hűvös lehetete... S az őszi hangulat ha verőfényes is, busongó s a költők jövőbe merengő lelkét bus érzések hangulatával övezi. Remélve hisszük, hogy mai gyönyörű versünk szerzőjének ajkáról is ilyen természetűtől ébredzett gondolat sóhajtott el az elmúlás panaszát. Ő maga azonban — s ezt óhajtuk is — derűs kedéllyel, friss, jó egészségben hagyja el a napsugaras aligai partokat.

— **A beszerzési csoport közgyűlése.** A veszprémi tisztviselők beszerzési csoportja szept. 8-án d. e. 11 órakor a kir. törvényszéki épület büntetőtárgyalási termében közgyűlést tart. — A tagokat ezuton is tisztelettel meghívja az elnökség.

— **Méhes-vacsora.** A Méhes-társbirtokosság szept. 1-én barátságos vacsorát rendezett. A vacsorán tagok is, vendégek is nagy számban jelentek meg. Megjelent dr. Rainprecht Antal főispán is, akit tagtársai őszinte ragaszkodással ünnepeleek. *Radocza Vince* máv. főellenőr, a társbirtokosság elnöke üdvözölte a tagok és vendégek nevében. A főispán a családias jellegű ünneplést szép szavakkal mondott köszönetet.

— **Tisztviselők egyesülése.** A veszprémi állami és köztisztviselők, valamint a nyugdíjasok értekezletet tartottak e hó 5-én a városháza tanácstermében, amelyen elhatározták, hogy megalakítják az Állami Tisztviselők Országos Egyesületének veszprémi körét. Az értekezlet, amelyen *Csajághy Károly* kir. törvényszéki bíró elnököl, elhatározta, hogy az alapszabályok megalkotása és a tisztikar megválasztása céljából e hó 11-én délután 6 órakor a városház tanácstermében közgyűlést tart, amelyre ezutal is meghívja az alakulóbizottság az Országos Egyesület tagjait a 12 özszes állami tisztviselőket. A veszprémi állami tisztviselők összességének az Országos Egyesület helyi

körébe csoportosításával a szervezkedés legközelebbi módja nyer megoldást s mint önálló szerv működésével hathatós irányítója lesz a tisztviselők erkölcsi és anyagi kíváncsalma sikeres keresztülvitelének. — Ez a szervezkedés talán felébreszti a veszpremi tisztviselőknek azt az egyesületét, amely az 1915. év végén megalakult, a múlt év elején tisztikart választott s alapszabálytervezetet tárgyal. Vagy ez a fent említett szervezkedés amannak folytatása?

— **Intézőbizottság.** Dr. Rainprecht Antal főispán állatvásárlásra s értékesítésre közéleti intézőbizottságot szervezett. A bizottság teljesen altruista alapon óhajta a vármegye közönségének hűsülését javítani, illetve a húst olcsóbbá tenni. A bizottság, melynek elnöke Óvári Ferenc, jövő kedden d. e. 10 órakor nagy értekezletet tart a megyeházban.

— **Miniszeri biztos.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter a pápai áll. tanítóképzőben s a pápai ref. és veszpremi kath. tanítóképzőkben szept. 10. folyamán tartandó képesítő vizsgálatokra miniszeri biztosnak Göndör Ferenc kir. segédtanfelügyelőt küldte ki.

— **Népünnepély az Erzsébet-ligetben.** A magyar Vörös Kereszt Egyesület veszpremi választmánya szept. 9-én az Erzsébet-ligetben népünnepélyt s vásárba rendez. Városunk hölgyei jutányos áron árúinak sátraikban trafikot, italokat, gyümölcsöt, virágot stb.-t. Delután 6 órakor kabareéladások szórakoztatják a közönséget. Este 7 órakor tárgysorsjáték lesz s kiváló költők, művészek sajátkezü névirását értékesítik. Belépődíj 1 kor. Gyermekeknek s katonáknak 50 fillér. — Kedvező időben mindezt a megyeház nagytermében tartják meg.

— **Megszűnik a nyári időszámítás.** A nyári időszámítás f. hó 17-én megszűnik. Ezen a napon hajnali 3 órakor az órákat visszaigazítják 2 órára. A vonatok menetrendje változatlan marad.

— **Enying a hadiárért.** Enyingen megalakult a járás gazdának hadsegélyző bizottsága. Megjelent Szász Károly orsz. képviselő is. Résztettek a járás nagybirtokosai, a kisgazdák s az egyes községek kiküldöttei. Az értekezletet Körmeny Béla főszolgabíró nyitotta meg. A gazdák hadsegélyző akcióját Kajdacsy Endre igazgató ismertette. Az előadó felkérte a lelkeseket, a tanítókat, a jegyzőket, hogy álljanak a nemes akció elére. Az enyingi járás gazdái nagy lelkesedéssel alakították meg a járási hadsegélyző bizottságot s az értelmiség örömmel vállalkozott a gyűjtés munkájának elvégzésére.

— **Visszaadják az Anna-iskolát.** Ugy értesültünk, hogy a katonaság az Anna-iskolát visszaengedi rendeltetésének. Öröm ez a szülőknek s a tanügyi munkásainak egyaránt. Végre, három esztendő után, az egyes osztályokban visszaállhat a rendes oktatás a teljes heti órarenddel. Az Anna-iskola helyreállítása azonban időbe kerül s addig a tavalyi rend marad.

— **Lisztellátás.** Sok panasz érkezett a Közéleti Hivatalhoz, hogy a hatósági lisztellátásra utalt lakosság sok helyütt nem kap lisztet, pedig a Közélet. Hiv. már két ízben utalt ki a törvényhatóságok részére lisztet, még pedig többet, mint tavaly bármikor. Gróf Hadik János közéleti miniszter most szigorú rendeletben utasította az alispánokat és a polgármestereket, hogy a törvényhatóságok részére kiutalt liszt szétosztásáról azonnal gondoskodjanak és sürgősen jelentsek, mi volt az oka az eddigi mulasztásnak. A miniszter kijelenti, hogy a legsúlyosabb kötelességmulasztásnak fogja tekinteni, ha a lakosság bárhol hiányt fog szenvedni a hatóságok közönye, vagy késedelmes eljárása miatt és meghagyja az alispánoknak, hogy e tekintetben a legszigorubb utasítást adják ki.

— **Értesítés.** Sztrókay Erzsébet okl. polg. iskolai tanító magántanításra vállalkozik. Az érdeklődők Anna-tér 5. sz. alatt szerezhetnek részletesebb felvilágosítást.

— **Tanügyi hírek.** A közoktatásügyi kormány a felekezeti segéd-, illetve helyettesitanítók ruhabezérzési segélyét kiutalta.

Pápa városában a fellépett vérhas járvány miatt az összes iskolák csak szeptember 15-én fognak megnyitni.

— **Őszi vetőmagkiosztás.** A Veszprémvármegyei Gazdasági Egyesület az idén is gondoskodni kíván a gazdák nemesített és egyéb jó vetőmagszükségletének fedezéséről. Minthogy a földművelésügyi minisztérium az egyesületek már

megadta a vetőmag-vásárlási jogot, felhívja az egyesület igazgatósága a községi előljárásokat és gazdaköröket, hogy a község vetőmagszükségletét sürgősen jelentsek be. A vetőmag gyors leszállítása érdekében igen előnyös volna, ha a szállításhoz szükséges zsákokat már előre összeszednék az előljárások. A vetőmag ára ha nem nemesített féleség, úgy a törvényes maximális árral azonos, ha nemesített fajta utántermése, úgy métermázsánként circa 4 koronával drágább lesz a maximális árnál. Eddig csak Székács-féle nemesített buza utántermésével rendelkezik az egyesület, így most csak az kerül kiosztásra. Kinek vetésre alkalmas rozs-, árpa-, vagy zabfelesége van, küldjön mintázott ajánlatot a vármegyei Gazdasági Egyesülethez.

— **Árpa- és zabvásárlás.** A földművelésügyi miniszter megengedte, hogy Veszprém város lakossága árpa- és zabszükségletét az enyingi és veszpremi járás területén is megvásárolhassa. A zabszükségletet csak november végéig szabad felszámítani, árpából pedig kocánként 50, hizónként 200 kgr. vásárolható. Vásárlási igazolványokat a városi közéleti miniszter hivatalban adnak.

— **Munkások lisztkötője.** A közéleti miniszter az ipari munkások és ezek családtagjai által fejenként fogyasztható lisztmennyiséget a következőképpen állapította meg: Tárnában dolgozó bányamunkás napi 550 gramm, havi 165 kgr. Külsziben dolgozó bányamunkás napi 400 gramm, havi 12 kgr. Erdőkitermelésnél alkalmazott munkás napi 350 gramm, havi 105 kgr. Éjjeli izzemben alkalmazott munkás napi 400 gramm, havi 12 kgr. Minden más nehéz munkás napi 350 gramm, havi 105 kgr. Könnyű testi munkások 12 kgr. gabonának a vámdíj és porlás levonásával megfelelő lisztmennyiség, ez havonta 84 kgr., naponta 280 gramm lisztnek felel meg. A rendelkezésre adott lisztkészletből a munkások és ezek családtagjai részére a fentiekben megállapított lisztadag szolgáltatandó ki. A munkások részére pedig, akik liszt szükségletük fedezéséről gabonavásárlás útján gondoskodtak, a megállapított lisztadagok és a beszerzett gabonából nyert liszt között mutatkozó különbözetet szolgáltatja ki a hatóság.

— **Láng Zsigmond** budapesti Nemzeti Zenedét végzett hegedűtanár elvállal magán- és csoporttanítást, kezdőtől a magasabb kiművelésig. Dija: csoporttanításnál heti 3 órával havi 12 K, magánórák megbeszélés szerint.

— **A Cél.** Társadalmi, közgazdasági, szépirodalmi és sport folyóirat. Legutóbbi száma a következő tartalommal jelent meg. Szemere Miklós: Tessék választani. 449. 1. — Altenburger Gyula: Levelek a magyar nemzethez. (IV-ik közelemény.) 451. 1. — R.: A tisztviselők ügye. 459. 1. — Dr. Eötvényi-Nagy Olivér: Az ifjúság nemi felvilágosítása. 463. 1. — Közgazdaság. M. Gy.: Tarlózások a progresszív mezőkön. 485. 1. — L.: Cserkészlet tót nemzetiségű tulcink berkeiben. 492. 1. — Innen-onnan. 498. 1. — Irodalom, művészet. Császár Elemér: Baksay Sándor írói hagyatéka. 507. 1. — Előfizetési ára egy évre 12 kor. Egyes szám ára 1 kor. Szerkesztőség és kiadóhivatal Budapest Üllői-ut 14. II. 4.

— **Suly László biztosítási és bankirodája** Veszprém, Szabadi-utca 3. Elfogad az Első Magyar Általános Biztosító Társaság főképviseletében élet-, baleset-, járadék-, tűz-, jég- és szavatossági biztosításokat. Takarékpénztári, gyáripari és egyéb részvényszeresügyi valamint vállalati részvényeket, értékpapírokat, hadikölcsönkötvényeket saját számlára vásárol és forgalmi áron elad. Osztálysorsjegy eladás.

Junktim és államosítás.

A választójogi kabinet megalakulása s az adott kormányprogram után joggal volt remélhető, hogy a belső politika vízei nyugodtabb mederbe terelődnek s a nagy reformmunkáját semmi sem zavarja meg. Európáig rendes vérmérséklet mellett más nem is volt elképzelhető. Am, akik így gondoltak, egy tényezőt kihagytak a számításból. A mindig pezsdülő, nyugtalan keleti vér, mely ott cirkulál a Pesti Hírlap és a választói blokk kilencvenkilenc százalékrészenek ereiben s amely mérsékletet nem ismer.

Mindig valami komplikáció forrasztja, hevíti. Legutóbb a választói jog. De mivel ez a kérdés

a megvalósulás napirendjén van s így izgató erejéből veszített, hát, hogy az ezer sebtől lázas magyar organizmus izgalom nélkül ne maradjon, a Pesti Hírlap urai jónak találták odacsapni a választói joghoz a hitfelekezeti iskolák s oktatás államosításának izgató kérdését. Junktimot követelnek.

Régi közmondás: alkalom szüli a tolvajt. Nos a P. H. urainak is kapóra jött Apponyi rendelete a román képezdék ügyében. Ezt a rendeletet használták ki a pestihírlapok, hogy a választójog mellé odalopják az iskola-kérdést. Micsoda címen vonják pestihírlapok és szövetségesei a magyar hitfelekezeti oktatást egy kalap alá a román iskolá-üggyel? Annak a hitfelekezeti iskolának ügyét, mely iskola mögött sok száz éves tiszta múlt áll, melynek nevelői három év óta vérükkel vizsgál-
nak a hazaszeretetről.

Akik nem redakciókban, áruházakban, bankokban, központokban s terményekben vagy korzókban csörtetik a kardot feszes uniformisban, hanem lövőárkokban állják a sarat rendületlenül szemtől-szemben az ellenséggel. És akiknek nem spekuláló, hanem önfeláldozó hazaszeretete nélkül a pestihírlapok alig lennének abban a kellemes helyzetben, hogy a redakció biztos helyéről lövöldözhetnének mérges junktimlövedékeiket a hitfelekezeti oktatás ellen.

Kishiszeműeket ilyen junktimlövedékek igazgathatnak, de akik a szerkesztői pulton tul is látnak, tudják megint honnét fuj a szél.

A hiszekegy közvélemény figyelmét kell elfordítani oly kérdésektől, melyek sem a Pesti Hírlap, sem a vele szomszédos régiókra nem lehetnek esetleg kellemesek. A hadseregszállítási visszaélések, árdrágió üzemek, a korzózó nélkülözhetetlenségek stb. stb., mind erősebben foglalkoztatják a közvéleményt. És pedig nem a legkellemesebb irányban. Ezt a már látó közvéleményt kell valamiképp más irányba terelni. Ez a szimat. Ezért kell a junktim. Ennek a junktimnak azonban sem a tisztán látó pártok, sem a közvélemény felülni nem fognak. Elég ellenségünk van, kikkel a magyar hitfelekezeti iskolák nevelőjeinek küzdeni kell. Semmi szükség sincs arra, hogy belső küzdelmekkel is gyengítsük a tömegtelen vérvesztésben ugyanis meggyengült magyar izmokat — csak azért, hogy némely körökre esetleg nem kellemes kérdésekről eltereltessek a közvélemény figyelmét.

Somogyi.

WELLNER GYULA

készíti a fogtechnika legremekesebb specialitásait. VESZPRÉM, Rákóczi-tér 22. Foghúzás • Műfogak • Fogtömés

Ertesítők.

4. A veszpremi iparostanonc-iskola.

Gróf József, a helybeli iparostanonc-iskola igazgatója részletes jelentésben foglalta össze az elmúlt iskolaév történetét. Jelentéséből közöljük az alábbi adatokat:

Az elmúlt iskolai év minden nagyobb megrázkódtatás nélkül folyt le. E helyett más kellemetlenség volt. Egyes mesterek az iskola igazgatójának a háborús évek idején tanúsított méltányos eljárásával visszaéltek. Inasukat minden előzetes bejelentés nélkül hosszabb időn át elvonták az iskolába járástól, sőt igazolásukat is csak följelentéssel fenyegető felszólításra adták be. Olyan mesterek is voltak, akik inasuk saját fiuk lévén, azt nem is szerződtették, hogy így kibujhassanak az iskolába járatás kötelezettsége alól. Azonban rajta vesztettek, mert az iskola igazgatója kihágási eljárást kért ellenük és így érzékeny pénzbírság érte őket. Az ilyen mestereknek ez az eljárása is szomorú bizonyossága annak, hogy mennyire nincsenek tudatában, hogy a jövőendő kisiparosnak többet kell tudnia, nagyobb műveltséggel, intelligenciával kell bírnia, ha nyugodt megéltetést óhaj magának biztosítani és így hazafias kötelességet kellő mértékben akarja teljesíteni. Pedig az iparosinasok oktatásának és nevelésének a háború után sokkal mélyebbre hatónak, intenzívebbnek kell lennie az eddiginél. Az említett mesterek tehát pótolhatatlan veszteséget okoznak tanítványaiknak, amiért ezek a szegény fiuk fognak megszegedni.

Az iskolába beírtak 171 tanuló. Ezek közül teljesen fejeztették 5 tanulót, kimaradt 13, felszabadult 21 s így az év végén volt 132 tanuló.

A tanulókat 4 közismereti és 4 rajzosztályba osztották be.

A tanulók közt szakma szerint volt 4 asztalos, 8 ács, 9 borbély, 4 bogárné, 26 cipész, 12 csizmadia, 6 kőműves, 13 lakatos, 4 nyomdász, 8 szabó. A többi 20 iparág 4-nél kevesebb tanulóval volt képviselve.

Az iparos tanoncok nevelése megérdemelné, hogy úgy az állam, mint az iskolafentartók nagyobb szeretettel, több gondoskodással álljanak, mert tagadhatatlan, hogy a kisiparosság egyike a nemzet fenntartó elemeinek még honvédelmi szempontból is. Az iparos segédekből lesz az altisztek jórésze és amilyen az altiszt neveltsége, műveltsége, intelligenciája, olyan a legénysége is. A tanulmányokra megszabott időből nem sokat szakíthatunk el a tanulók erkölcsi nevelésére, bár minden alkalmat felhasználunk is. Az iparos tanoncok nevelésének kérdése helyesen, eredményesebben csak a tanoncothonok keretében oldható meg, leginkább az internátussal egybekötött otthonokban. A háború a múlt évben tanulóink vallásos érzésnek ápolását megakasztotta, mert a hitoktatókat a katonák vallásos gondozása annyira lekötötte, hogy külön istentiszteletet a mi tanulóink részére nem tarthattak. Arra azonban gondunk volt, hogy hűvértok elvégezték a róm. kath. vallású tanulók a szent gyónást és áldozást. Mig tehát a vallásos érzés ápolása némileg csorbát szenvedett, addig a hazafias érzés gondozására a háború több alkalmat nyújtott. A tanulók katonáink karácsonyára 41 K 64 f-t, a háborúban feldúlt tűzhelek felsegítésére 44 K 18 f-t adományoztak. Örömmel állapíthatom meg e helyen is, hogy a tanulók készséggel adták oda a hazafias célra szerény filléreiket.

A tanulók állandóan felügyelet alatt vannak, mert iskolába érkezésükkor jelen vagyunk, a tanítás után pedig rendbe állítva az utcára vezetjük őket, csendes és illedelmes viseltetve intve őket. *Bátran kimondom, hogy tanulóink nemcsak az iskolában, hanem az utcán is kifogástalan viselkedést mutatnak.*

Helybeli hivatalos látogatónk az elmúlt iskolai évben nem volt senki, sem az évről vizsgálatokon, sem a záróünnepélyen. Ugy látszik a háborús gondok és elfoglaltságok a hivatalos közegek figyelmét egészen elterelték az iskolától. Az iparoktatási főigazgatóság részéről volt látogatónk *Lithván Sándor főigazgatósági titkár, iparostanonciskolai igazgató.* A tapasztaltak után elismerően nyilatkozott az iskoláról.

A tanulást tekintve az évvégi eredmény az, hogy az előkészítő osztályban elégtelen eredményt tanúsított 10, az első osztályban 9, a II. osztályban 5, a III. osztályban 3, összesen 27 tanuló, vagyis a tanulók évvégi létszámának, 132-nek 20 %-a.

A vallás- és közoktatásügyi miniszter, *Óvári Ferenc* s több pénzügyi intézetek adományából tizenkét tanuló kapott jutalmat.

Az évről vizsgálatokat június 13. és 14-én tartották meg a rendes tanítási időben. A kath. tanulók hittanvizsgáján a város plebánosa, *Perényi Antal* kanonok ur maga elnököl minden osztályban s szebbnél-szebb buzdító beszédet intézett a tanulókhöz, munkaszeretetre, vallásosságra, ember-szeretetre és hazafiasságra intvén őket.

Az évről iskolai ünnepély június 17-én d. e. 10 órakor volt. Az igazgató köszönetet mondott a tantestület tagjainak buzgó munkásságukért, aztán kiosztotta a jutalmakat, amely alkalommal az iparosállás fontosságáról, az iparosoknak állásuk iránti kötelességéről beszélt, végül pedig szép szavakkal bucsúzott el az iskolától végleg megváltó tanulóktól, a többieket embertársaik megbecsülésére intette, hogy ők is megbecsülésben részesüljenek. A vizsgálatok idején a rajztanítók szép rajzkiállítást rendeztek.

Anyakönyvi kivonat.

Születés

Bors Rudolf asztalosiparos és Csoma Mária leánya Irén r. k. — Kovács László máv. mozdonyvezető és Csuka Mária fia Károly József ref. — Pataki István napszámos és Horváth Erzsébet leánya Mária róm. kath.

Halálozás.

1916. okt. 14. Kiss Pál kőműves hősi halált halt katoná r. k. 32 éves. — Miladinovics Milovan szerb hadifogoly g. k. 23 éves — Örv. Kovács Ignác né Szalai József napszámos r. k. 82 éves. — Lokna

Mária Ilona r. k. 3 hónapos. — Szunyog Elemér ref. 8 éves. — Benkő Mária r. k. 12 hónapos. — Szabó Julianna r. k. 1 hónapos. — Vranka Mária napszámos r. k. 15 éves. — Somogyi József ev. 2 hónapos. — Vidák Ernő r. kath. 6 hónapos. — Vilna Mária napszámos r. k. 17 éves. — Steszina József r. k. 3 éves. — Tóth Adolf bogárné r. kath. 79 éves. — Szántó Károly r. k. 23 hónapos. — Czeiner István r. k. 2 hónapos. — Pilipár András r. kath. 2 hónapos.

Házasság.

Terbák Pál szabóiparos r. k. és Kék Mária r. k. — Horváth János földmives r. k. és Nagy Eszter szakácsnő r. k. — Gutai László szabósegéd ref. és Káncz Rozália varrónő r. k. — Kishindi Komposcht Nándor tűzészázados és Illés Emilia Judit r. kath.

Vasuti menetrend.

Indul Székesfehérvár felé:

Veszprém reggel 7 ó 05 p
Jutas " 7 ó 27 p
Veszprém d. u. 4 ó 08 p
Jutas " 4 ó 55 p

Indul Czellődmőlk felé:

Veszprém d. e. 10 ó 10 p
Jutas " 10 ó 50 p
Veszprém d. u. 2 ó 27 p
Jutas " 3 ó 02 p

Indul Győr felé:

Veszprém éjjel 3 ó 05 p
Jutas " 3 ó 23 p
Veszprém d. e. 10 ó 10 p
Jutas " 11 ó — p

Indul Dombóvár felé:

Veszprém reggel 7 ó 05 p
Jutas " 8 ó — p
Veszprém d. u. 2 ó 27 p
Jutas " 3 ó 45 p

Indul Alsóörs felé:

Veszprém éjjel 4 ó 24 p
Veszprém d. u. 12 ó 53 p
Veszprém d. u. 5 ó 10 p

Indul Veszprém felé:

Székesfehérvár d. e. 9 ó 26 p
Székesfehérvár d. u. 1 ó 32 p
Győr éjjel 3 ó 27 p
Győr délel 12 ó — p
Ujdombóvár éjjel 3 ó 20 p
Ujdombóvár d. u. 2 ó 15 p
Almádiöreghegy d. u. 3 ó 13 p
Almádiöreghegy este 8 ó 26 p

Divatértésítés.

Tisztelettel értesítem a nagy-
érdemű Hölgyrendelőimet, hogy a
legelegánsabb őszi és téli
kosztümöket, télikabátokat
tartalmazó

Divatlapok

megérkeztek. Nálam kaphatók
a legfinomabb **kék és fekete
kosztüm- és télikabát-szövetek**,
legfinomabb **selyembélés-
sek**, és minden egyéb hozzá-
való kellek.

Szíveskedjenek a mélyentisz-
telt Hölgyek rendeléseiket ideje-
korán elintézni, hogy a nagy
munkáshiány miatt ezek kellő
időben elkészíthetők legyenek.
Kizárólag nálam készülnek
a legelegánsabb

Kosztümök, felöltők

és téli kabátok

selyem, bársony és egyéb kellé-
kekből, sikkes szabás és finom
kiállításban. — *Hölgyek által
hozott szövetek kifogástalanul
elkészíthetnek.*

Szíves rendeléseiket várva,
teljes tisztelettel

PAÁL LAJOS

női szabó,

volt budapesti elsőrendű szabász
legnagyobb női divatterme

VESZPRÉM, Kossuth Lajos-utca 12.

Tanuló- és varróleányok jó
fizetéssel felvétetnek.

APRÓHIRDETESEK.

BORELADÁS. 30—40 hektoliter balaton-
melléki ó-bor eladó. Cim megtudható e lap
kiadóhivatalában.

Több ezer

kéve elsőrendű nád eladó Balatonkenesén
Uray Kálmánnál.

Nyolc drb. 5 hektoliteres
jó karban levő

boroshordó

eladó **KARÁCSONY GÉZA** kir. tábla-
bírónál, Berhidán.

Eladó ház.

Deák Ferenc-utcában a 11. sz. alatti
ház eladó. Felvilágosítással szolgálnak
ugyanott a belső lakásban.

Eladó nagy ház

tűzmentes, mely áll 5 szoba, 3 konyha,
2 pince és elég nagy udvarból. Bővebb
felvilágosítás nyerhető Temetőhegy,
Hajnal-utca 17. szám alatt.

Házeladás.

Veszprémbe a belvárosban egy na-
gyobb emeletes ház eladó.

Veszprémbe a Jeruzsálem-hegyen, a
Báthory-utcában, a volt Holles-féle telken
2 kétszobás ház és 1 házhely eladó.

Bővebb felvilágosítás — szíveségből
— nyerhető Veszprém, Szabadi-utca 3. sz.
Biztosítási iroda.

BUTOR,

zongora, szőnyeg és egyéb
berendezés megvételre ke-
restetik. Cim a kiadóban.

Eladó ház.

Veszprémbe, a Hosszu-utca
végén, az Eszterházi-utca 2.
számu ház
szabad kézből eladó.

A házon — mely három részből áll —
van 5 szoba, 2 konyha, 2 kamra, 1 pince,
1 nagy műhely, raktár, 2 felszer és 2
udvar. — Az utcafelől lakás bonthelyi-
séggé is átalakítható. — Bővebb fel-
világosítás nyerhető az ugyanott lakó
tulajdonosnál.

Veszek:

mézet, sárga-
viaszt, törkölyt,
füstölt sonkát és
szalonnát, man-
dulát. ~ Aján-
latokat kér:

SZEMEREY J.
Veszprém.

NEMETH KÁROLY

polgári és egyenruhaszabó
a Korona-szálló átellenében.

Elfogadok a szakmamba
vágó mindenféle munkát,
igazításokat és felvasa-
lásokat. Viselt ruhákat
becserélek és azokat ki-
javitva, szegényebb sor-
suaknak eladom.

Bakos Kálmán

csemege-, fűszer-, bor- és gyarmatáru-
kereskedő, ásványvíz- nagy raktára

VESZPRÉM.

Telefon 55. Sörgöny Bakos kereskedő Veszprém.

Nagy választék

hazai és különleges
Borokban, Pezsgők,
Likőrök, Cognac,
Puncs stb.

Hentesáruk, Sajtok

Friss és Déligyümölcsök,
Befőttek, Gyümölcsíz

Konzervek

Libamáj painok,
Hus- és Halkonzervek

Száritott főzelékek

Főzelékkonzervek
Teasütemények
Háztartási cikkek

Vadlak

Vidéki rendelések azonnal el lesznek intézve

ROLAND FERENC

orgona- és harmoniumkészítő
VESZPRÉMBEN
Ostromlépcső-utca 5. sz.

Elvállal teljesen új orgonák építését a
legegyszerűbbtől a legdiszesebb kivi-
telig — pneumatikai rendszer szerint.
ORGONÁK átalakítását és hangolását
jutányos árban számítom. Iskolák részére
HARMONIUMOKAT jó erős kivitelben
készítek. ZONGORÁK javítását és han-
golását úgy helyben, mint vidéken a
lehető legrövidebb idő alatt eszközölök.



HIRDETÉSEK

felvételnek a kiadóhivatalban.

Alapított 1894-ben

Villanyerőre berendezve

Egyházmegyei Könyvnyomda

Készít a legrövidebb idő alatt és raktáron tart

KÖNYVNYOMDAI MUNKÁKAT

a legegyszerűbbtől a legfinomabb
kivitelig minden néven nevezendő

ugymint: röpiratok, füzetek, köny-
vek, folyóiratok, árjegyzékek, körle-
velek, hirdetések, falragaszok, évi
jelentések, mérlegek, kimutatások,
gyászlapok, rovatolt táblázatok, nev-
jegyek, meghívók, eljegyzési és es-
keféli tudó-látások, azamlak, címkek,
stb. stb., jutányos árakon számítva.

plébánia-hivatalok és lakosok részére
szükséges mindenféle

HIVATALOS NYOMTATVÁNYT

melyek totaxás szerint fűzve vagy
bekötve szállíthatók. Hivatalos le-
velepapírok és borítékok, okmánybori-
tékok mindenféle alakban és színben.
Egy és négyvonalas, csinos vizsgala-
pok, tet zesszerinti mennyi-égek. —
Kaphatók a legjobb minőségű fehér,
irodai, ugyancsak fogalmazópapírok.

Postai megrendelések azonnal el ntéztetnek

Telefon 61

Veszprém

Telefon 61